

Gyulafehérvári Hírlap

POLITIKAI HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztőség: Alvinczi-utca 7. Telefonsz. 15.
hova a lap szellemi részét illető közlemények
küldendők.

A lap előfizetési ára: Negyedévre 3 Kor. Félévre 5 K.
Egész évre 8 K. Egy szám ára 20 fill.

Felelős szerkesztő:

DR. VIZSOLYI MANÓ.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomdája,
hova a lap hirdetési részét illető közlemények
küldendők.

A hirdetések közlési díja megállapodás szerint.
Nyilttér sora 50 fillér.

A közönséghez!

A világháború kitörésével előállott nehézségek és a mi korlátolt erőnkkel akkoriban el nem hárítható akadályok kényszere alatt a **Gyulafehérvári Hírlap** megjelenését be kellett szüntetni.

Bármily nehezünkre is esett e tény, találtunk vigaszt — vagy ha úgy tetszik: mentséget — abban, hogy a háború kitörésekor mindnyájunkat kizárólag a harctéri események foglalkoztattak. Könnyen deferálhattunk tehát a feltornyosult akadályoknak, melyek a **Gyulafehérvári Hírlap** megjelenésének útját állották. Hiszen a világháború eseményeihez nekünk, a *helyi* heti-lapnak, alig lehetett szavunk. Mert a háború-szülte reánk közvetlenül ható mellékjelenségek, pláne mint speciális *helyi* tünetek a **Gyulafehérvári Hírlap** beszüntetésének idején még nem jelentkeztek. Amellett senkise gondolta, hogy a pokoli táncz évekig tart. Azt hittük: pár hét, vagy hónap legfeljebb — és vége.

Sajnos, csalódtunk. A vérzivatar még itt tombol ma is fejünk fölött, de a vég még mindig beláthatatlan. A harmadéves háború kivételes, sohase sejtett körülményei pedig egyre-másra, nap-nap mellett hozzák felszínre közéletünk mindannyiunkat legközvetlenebbül érdeklő problémáit, melyeknek megoldása körül és országos keretein belül kemény kristállyá jecsednek a mi különleges vicinális bajaink, nehézségeink, mizériáink.

E bajok láttatták át velünk, hogy újból kezünkbe kell vennünk a tollat, melyet a rendkívüli viszonyok letenni készlettek. Sőt átláttuk, hogy most már éppen ezek a rendkívüli viszonyok sürgetik, hogy városunk közönségének régi és egykor oly népszerű sajtója szolgálatára és rendelkezésére álljon.

Hiszen Gyulafehérvár szab. kir. városnak: Alsófehér igazságügyi, közgazdasági és kulturális közponjának; a dicső erdélyi fejedelmek hajdanán fényes székvárosának és a világdiplomácia egykori gőczpontjának tekintélye; az Erdély Róm. Kath. Egyházmegye és nagynevű püspöke székhelyének országos jelentősége; e város politikai-földrajzi számottevősége; e város érdeke, fejlődése még a legnormálisabb időkben is egyenesen megköveteli, hogy itt, a mult dicsőségéről és a sivár jelenről regélő falak között egy minden párt- vagy egyéni befolyástól mentes helyi lap napvilágot lásson.

Annál inkább érezzük ennek elodázhatlan szükségét *manap*, mikor valóban „megnehezült az idők járása fölöttünk.”

Ezért határoztuk el, hogy a **Gyulafehérvári Hírlapot** 1917. évi jan. hó 1.-től újból megjelentetjük, ámbár e szándékunk megvalósítása közönségünk előtt nem is sejtett áldozatokat követel, még mindig erőben lévén azok a gátló körülmények, melyek a **Gyulafehérvári Hírlapot** harmadéves némaságra kárhoztatták.

De mi kész szívvel hozzuk meg az áldozatokat, mert áthat bennünket az a meggyőződés, hogy városunk közönségének régi és kipróbált lapja immáron életszükségletévé vált.

Csak hogy ez a *megújodott Gyulafehérvári Hírlap* nem lesz a legutóbbi idők Gyulafehérvári Hírlapja! Mint a poraiból életre kelt Phönix: felfrissülve, pihent szárnyakkal, megizmosodva, üdén és életkedvvel-telten kíván repülni. Repülni, fel — a magasba! Honnan éber szemmel elfogulatlan szemlélője lehet az eseményeknek. Abonnan megláthat mindent: jót és rosszat; a nyomorult férget és a hatalmas „kiskirályt” egyaránt. Ez a **Gyulafehérvári Hírlap** nem kívánczik a csendes kérdőzők jámbor fajtájába, hanem éber őre leszen az igazság portájának. Nemes ambícióval, fáradhatlan agilitással, a modern sajtótól jogosan megkövetelhető elevenséggel, senkire és semmire se tekintve, bátran és szókimondóan akar küzdeni mindenért, ami jó, ami szép, ami igaz, amit e város fejlődése és boldogulása megkíván. Habozás nélkül fog sikra szállni mindennel szemben, ami a köz érdekének diadalát hátráltatni, vagy éppen meghiusítani próbálja. Ez a megújodott **Gyulafehérvári Hírlap** nem lesz senkié — hogy mindenkié lehessen. Tisztes komolysággal és pártatlan tárgyilagossággal kívánja regisztrálni és megtárgyalni a közönséget érdeklő eseményeket. Tanácsadója, gyámolítója, tájékoztatója törekszik lenni polgárságunknak.

Nehéz időkben, nehéz viszonyok között vállalkoztunk e kitűzött nemes célok megvalósítására. Tudatában vagyunk vállalt szerepünk hálátlanságának és útjaink töviseinek. Mégis: vissza nem rettenve indulunk el, mert *mi* meg akarjuk tenni a magunkét!

... Tegye meg a közönség is!

IV. KÁROLY!

Irta: Dr. Roska Miklós

Gyulafehérvár szab. kir. város polgármestere.

„Hol vagy István király, Téged néped kiált!”

Szállj le miközénk, nézd népednek örömét!

Szent koronádnak új hajtását trónodra ültette a magyar nemzet.

A hármass bérce határai között testvéri együttérzésben ünnepet ül e nép.

IV. Károly, immáron nemzetünknek apostoli királya, a Mátyás templom és Budavára fényes termeiben megkoronázva, nemzetünknek atyja lett.

Lelkünk örvendezve kiált: „Tartsd meg Isten a Királyt!”

A Királyt, ki sarkalatos tételünk szerint forrása mindennek, mi nemzeti, mi magyar.

Felkenetve és megáldva, felékesítve szent István koronájával, nagy és világraszóló események közepette vette át a jogart, hogy jó és balszerencse közt, örömben és bánatban vezérelje nemzetünket.

Nemzetünket, mely a világháború első percétől kezdve napjainkig a vitézségnek, a rendíthetetlen hűségnek, a megalkuvást nem tűrő elszántságnak és a hazafiúi önfeláldozásnak anynyi szép és meghatározó tanujelét adta!

Nemzetünket, melynek népe Királyáért él — hal!

A „Moriatur” felséges jelenetei a Királyért és Hazáért!

Lelkünk szeme örömmel néz a jövőbe. Egy megerősödött hatalmas nemzet, a világpusztításnak minden poklán keresztül is megedzett nép, élén a nemzetet megértő, a népet szerető atyai jóságával leereszkedő Királlyal; — hol Király és nép egy szívvel, egy lélekkel együtt dobog; hol a királyhűség és nemzeti megértés évezredes örökség; hol hatalmas és gyenge, gazdag és szegény, bármely perczen kész életet és halált adni a Királyért és Hazáért; hol a békés megértés szent törekvés; ott a nemzetnek reményteljes bizalommal kell egy még jobb jövőbe fektetett hittel várakoznia!

Ennek pedig biztos záloga a Király!

Ki első szavával a béke olajágával jött és sietett magát megkoronáztatni, hogy méltó utódja legyen dicső elődjének.

Magyar lelkesedésünk, magyar királyhűségünk egész melegségével fohászkodunk: „Tartsd meg Isten a Királyt, hogy hön szeresse a Hazát!”

Alattvalói hódolattal és mindazzal a belső érzéssel, mely csak a magyart jellemzi, kérjük:

„Isten segíts! Királyok Istene
Emeld föl Hozzád a Király szívét,
Értelme légyen, mint napod szeme,
Hogy végig lássa roppant helyzetét,
Hogy, aki fényben milliók felett van,
Legyen dicsőbb fényben, hatalomban!”

Képviselőtestületi gyűlés — monstre programmal.

A városi képviselőtestület múlt év és hó 28. án d. u. 3 órakor a polgármester elnöklésével ülést tartott. A tanácson kívül Kovács Lajos, Héjja Kálmán, Dr. Náthán, Dr. Baruch, Dr. Bartha, Lobstein, Müller Lajos, Dr. Velican, Teculescu, Dr. Csubri, Deutsch Manó, Kóródi Imre és Pápiu képviselőtestületi tagok jelentek meg.

A tárgysorozaton 20 ügy szerepelt, melyhez még két „műsoron kívüli szám” is csatoltatott.

A tárgysorozat egyes pontjain amerikai gyorsasággal siklottak keresztül. Mindössze a mozi-szerződés és Csecskedy kérvénye bírták felszólalásra a város atyáit. E felszólalásokban Dr. Bartha Győző, Dr. Deutsch és Deutsch Manó vettek részt.

A közgyűlés tudomásul vette Betegh kormánybiztos, Arz és Falkenhayn hadseregparancsnokok köszönőiratát és még a tárgysorozat 12., 13. és 20. pontját. Elfogadta az 1917. évi virilisek jegyzékét — (melyet jövő számunkban közreadunk), melynek összeállítása körüli tevékenységéért Dr. Náthán Bernátnak köszönetet szavazott. Elfogadták a tanács javaslatát az 5. — 8. pontokra is. Nyugdíjazták Weichselberger József rendőrőrmestert betegsége miatt s határozatba vették, hogy jövőben a rendőrök az államsegély-összegre eső 10%-ot is kötelesek a nyugdíjalapba befizetni. — A lisztellátás és az erdei fatermelés körüli tevékenységeikért

Marosmenti virágok.

A telefon.

Vedd elő nyájas olvasó felebarátodat kávéházi törzsasztalod mellett, az ebédutáni fekete szűrősolése közben, s add fel neki a találós-kérdést: „mi az, ami Gyulafehérvárott van — de nincs?” S mikor már agyongyötörted a kíváncsisággal kávézó-bajtársadat, aki a megfejtés herkulesi munkájától vérverejtéssel áztatja divatos monogrammu zsebkendőjét; mikor már lesorvad a megfejtés vágyától és felebarátodból csak barátod fele lesz: — szánd meg őt és vágd ki a feleletet: „A telefon!”

És meglátod, nyájas olvasó, felebarátod megmaradt fele nem fog haragudni a rossz viccért, mellyel emésztése közben traktáltad, hanem mély és epedő sóhaj foglak hallatni ajkai; mélyet és epedőt, mint amilyen csak forró diák-báli éjek után száll hajnali négy és öt óra között a bakfis-szobák menyezete felé és átnedvesült szemmel, átszellemült arccal, szívére tett kezekkel fogja rebegni ő, kit úgy kell szeretned, mint ten-magadat: „oh jajj, a telefon; igaz! . . .”

Bizony: igaz! Igaz, hogy van és igaz, hogy nincs. Van: mert ottlóg a faladon, vagy ottlapul íróasztalod sarkában. Nincs: mert néma, rajta ugyan kukkot se beszélhetsz senkihez és betűt se szólhat senki tehozzád. Most nem szólhatsz ki az állomásra, hogy megkérdezzed: mennyit késik az aradi gyors, mi amúgy sincs;

nem csengethatsz be lázas izgalommal a szerkesztőségbe, hogy megtudakoljad: igaz-e a román fegyverletétel; nem rendelhetsz telefonodon 5 kiló kockát fűszeresednél, kinél amúgy sincs egy kocka se; nem szidhatod össze a szabódat, hogy már tegnapra ígerte az egysoros zakót; nem ígérheted be telefonon ügyvédednek, hogy kérem Dr. Borbély úr, holnap az összes költségeket rendezem; és nem mondhatod diskurzus-késztséget eláruló olvadóhangon a szép telefonos-kisasszonynak: „kérem Nagyság, köszön össze . . .”

Pedig, ahogy én ismerlek nyájas olvasó, te nem azért engedted kijukasztgatni házad falát, hogy drága tapétádra ládat akasszanak, nem azért helyezted kezéd ügyébe íróasztalodra a kis telefon-vasállványt, hogy legyen mihez napjában átlag háromszor odaütnöd könyöködöt, hanem neked kell, neked szükséges, neked nélkülözhetetlen a telefon. Hiszen „az idő pénz” mondják az emberek és mondod te is. Nem utazhatsz mindenért Enyedre, Kolozsvárra, vagy éppen Pestre, ahol dolgozol, amit telefonon kétszeri háromperces beszélgetéssel négy koronáért briliánsul el tudsz végezni. „Az idő pénz!” mondod és szeretnél egy kis időt megspórolni és legalább telefonodnak annyi hasznát óhajtanád látni, hogy orvosodért ne kelljen cselédedet küldened, ami a távolság és a sétáló hadfiakra tekintettel legalább háromórás munkavesztést jelent, hanem telefonodon szeretnél beszólni doktorodhoz, hogy jöjjön, oltson be, essél túl rajta, úgyis mindegy, hogy miben halsz meg: oroszban, olaszban, oláhban, vagy más nyavalyában.

De te azt kérdezed tőlem, nyájas olvasó,

hogy, tulajdonképpen miért néma a telefonod, miért nem riaszt föl éles csengettyűje, midőn éppen a régi jó időkről ábrándozol, mikor feleséged Őnagysága, a kiváló háziasszony piczulánként hatával vette a drombári menyecske-től a tojást . . . Szóval: te, pontos előfizető, azt szeretnéd megtudni tőlem, hogy miért nincs telefonod, daczára annak, hogy van. Azt kérdezed tőlem, hogy miért élsz te Gyulafehérvárott a huszadik században úgy, mint a kenguru Ausztrália őserdőiben: mit sem sejtve a villamos-áramról, dróthuzalról, mikrofonról.

Látod nyájas olvasó, te egészen zavarba hoztál, mert nem tudok neked feleletet adni és ezt piruló arccal kénytelen vagyok itt, mindenki előtt beismerni. De te nem sajnálsz engem, nem bánod, hogy én a szégyenpadon vergődöm, sőt büszke vagy rá, hogy megfogtad a t. szerkesztőt, aki köteles mident tudni, mert ha nem tud mindent, miért csinál lapot. A dolog úgy kinéz, hogy van valami igazad. De ha van is, meg sincs egészen, mert látod: ott a jó postafőnök, aki egy hozzáértő, egy szakember és ő se tudná megmondani neked, hogy miért nem engednek téged, a buzgó előfizetőt, a másik époly buzgóval legalább itt helyben telefonbeszélgni.

Mert hidd el nyájas olvasó, nincs semmi elfogadható ok arra, hogy neked ne legyen telefonod, mikor van telefonod. Hidd el: kapricz vagy smokság az egész. — Hogy talán hadiérdék? Hát ugyan kinek adhatod el itt (honnan értek tö a nagykereskedők odébbállottak) telefonon a házát és ha eladhatod is, a haza nem bor, azt, nem elég papíron szállítani, ahoz fuvar kell, még pedig sok fuvar és te most még a magad

2000—2000 kor. jutalmazást szavaztak meg, a polgármesterre bízva ennek megfelelő felosztását. Csicskedy személypótléka betudni rendeltetett nyugdíjába; Csicskedynek 400 korona segélyt nyújtottak, Löw Józsefnek a vásárvám bérletéből 4300 kor. bérösszeget elengedtek, a Batori Ibolya illetékességének elismerését pedig megtagadta a közgyűlés. Végül elhatározták, hogy a város fentartja a községi szeszgyár létesítéséhez való jogát, de ezt csak azon esetben fogja kigyakorolni, ha egyesülésre tudja bírni a környékbeli községeket.

Miután a közgyűlés még jegyzőkönyvi közlönetét fejezte ki *Dr. Kratochwill* Ferencz polgármesterhelyettesnek ügybuzgóságáért, az elnöklő *Dr. Roska* az ülést bezárta.

A magunk részéről ezuttal a fent regisztráltak kapcsán csak igen kevés megjegyezni valót találunk. És pedig:

1. Szeretnők tudni: mint került a Falkenhayn hadseregparancsnok köszönőiratába Gyulafehérvár helyett Karlsburg? Csak nem Karlsburgból keltezte üdvözlését a közgyűlés? És szeretnők tudni: miért nem jutott eszébe senkinek, hogy e kérdést a közgyűlésen feltegye? És szeretnők tudni azt is, hogy miért nemetül olvasták fel a köszönőiratot s nem magyarul, vagy legalább magyarul is?!

2. Nézetünk szerint téves a polgármesternek az a felfogása, hogy a mozielőadások növekedése várható attól, hogy a város csak egyik mozijogát adta bérbe. Mi úgy gondoljuk, hogy a verseny hatott volna jótékonyabban mint annak ab ovo kizárása, pláne mindössze 1000 kor. bér fejében. A különben *Dr. Gál Béla* elismert jogtudásáról tanuskodó szerződésből sajnálattal nélkülözzük a helyárák limitálására vonatkozó jognak a város javára való kikötését és szeretnők tudni, hogy a műsor szerződés szerűségének megbírálására ki lesz hivatva? Ezt a feladatot csak bizottság végezhetné. Azonban örömmel jegyezzük le, hogy a szerződés *Goll-*

embernyi részét se tudod még az állomásig is kifuvarozni. És látod: Kolozsvárott például telefonbeszélhettél, pedig *Arz* generális ott székelt és *Avarescu* bocskorai a gyergyói hegyek avarait tapodták; és látod: Enyeden is telefonbeszélhetsz, holott Enyed csak annyira van tőled, mint a szád az orrodhoz, hogy áthallod a kollegád prüsszentését és sietned kell kartársi készséggel kedves egészségére kívánnod. *Averescu* pedig már régen valamelyik -eu. vagy -iu. körül vivja „az elnyomott testvéreket felszabadító” vereségeket és fületővét ugyancsak gondterhesen vakarescu, de te még mindig nem használhatod telefonodat.

Már jártál az illetékeseknél, már írtál a hozzáértőknek, már felterjesztettek magas helyre, de te még mindig a találós-kérdésnél tartasz: van, de nincs...

Hát miért is nincs? Hát miért? Miért? Egy-e, látod, mi is tudunk kérdezni, de te sem tudsz felelni, bár igaz, hogy te legalább nem vagy szerkesztő, te nem csinálsz ujságot. És az vigaszod is megvan, hogy más se tud ugyan- csak fogós kérdésekre felelet adni, mert az egy sötét titok, egy mélységes rejtély, melynek nincs megoldása és nincs megfajtója.

Tehát türr és várj; „küzdj és bízva bízzál”; „szerezz és remélj”; „imádkozzál és dolgozzál” adj hálát a jószágos Úr-Istennek, hogy nem érkezik tőled az előfizetési díjat, mert hiszen van a telefonod, tehát kérhetnék és hidd el, hogy még is megtörténhetik, pedig úgy-e-bár: nincs telefonod?!

m ann bérletet arra kötelezi, hogy nívós műsorral, akik számára a koronázó-templomban is helyet tartottak fenn. Azonkívül a polgárság köréből minden járás, illetve város 2—2 egyénnel képviseltette magát. A vármegye területéről összesen 24-en képviselték Alsófehért a koronázáson.

3. Az erdei fatermelés körüli tevékenység jutalmazásában a köteleességét teljesítő tisztviselőknek fizetésükön felüli díjazását látjuk, holott a fizetés éppen a hivatallal járó köteleesség teljesítésének ellenértéke. Nem is szólva arról, hogy a legnagyobb fainssággal küzdünk.

Hadbavonult hozzátartozójának szerez örömet, ha megküldeti neki lakhelye minden közérdekű eseményéről részletesen beszámoló lapját: a Gyulafehérvári Hírlapot.

H I R E K.

— **A Gyulafehérvári Hírlap legközelebbi száma f. hó 10.-én, szerdán jelenik meg.** További számaink pontosan, minden szerdán, tognak megjelenni.

— **Szerkesztőváltozás.** A Gyulafehérvári Hírlap szerkesztőségében mai számunkkal változás áll be, amennyiben a felelős szerkesztő tisztségét *Dr. Vizsolyi Manó* vállalta. A hírlapírás terén *Dr. Vizsolyi* nem novicius, sőt több mint másfél évtizedes hírlapírói munkásság áll mögötte. A Gyulafehérvári Hírlap-nál történt szerkesztőváltozás tehát nem tisztán személyes, hanem a lap szellemének megváltozását is jelenti.

A Gyulafehérvári Hírlap Kiadóhivatala.

— **Gróf Majláth püspök pásztorlevele az elhunyt királyról** kegyeletes szavakban emlékezik meg. Az illusztris főpap, ki részben, mert a haláleset alkalmával Bécsben tartózkodott, részben a hadiállapot miatt, mely hívei nagy részének visszatérését akadályozta és a velük való érintkezést majdnem lehetetlenné tette, nem bocsáthatott ki részletesebb rendelkezéseket; de meg volt győződve, hogy a szétszórta hívek is, a már hazatért papok is mindannyian eleget tettek a hála és kegyelet sugallta köteleységnek. Mindenütt megszólaltak a még megmaradt harangok, hirdetvén a nemzet gyászát. Ezzel kapcsolatosan imádságra a király utódjára. Elrendeli, hogy a harangok a koronázás napját megelőző estén hirdessék a fontos és örömdetes eseményt; a koronázás napján, ahol a hatóságok és tanulóifjuság jelenlétében ünnepléses istentisztelet tartható, a Canon-ban ezután ezen szavakkal történjen a megemlékezés: „pro Rege nostro Carolo”.

— **A Gyulafehérvári Hírlap tisztelettel felkéri az olvasót, hogy minden közérdekű eseményt tudomására hozni szíveskedjék.** Különösen azokhoz fordulunk e kérésünkkel, akik hívatásuk és állásuknál fogva a nagy nyilvánosságot érdeklő események ismerői, vagy éppen faktoraí. De nyomtatékosan szól kérésünk azokhoz is, akik bíróságok, hatóságok, iskolák, intézetek és egyletek élén állanak, avagy legalább is ezek működésében, irányításában tevékeny részt vesznek. A kérésünk teljesítésével járó csekély fáradság bőségesen meg fogja teremni gyümölcsét azon előnyökben, melyeket a nagy közönségre a sajtó nyilvánossága és tájékozott volta jelent.

— **Alsófehérvármegye a koronázáson.** Vármegyénket a koronázás ünnepségén *Szász József* főispán, báró *Bánffy Kazimir* alispán és *Szász József* földbirtokos képviselte,

akik számára a koronázó-templomban is helyet tartottak fenn. Azonkívül a polgárság köréből minden járás, illetve város 2—2 egyénnel képviseltette magát. A vármegye területéről összesen 24-en képviselték Alsófehért a koronázáson.

— **A himlővédőtásokról.** Mindenekelőtt le kell szögeznünk, hogy a város lakói közt ez idő szerint semmiféle járványos vagy fertőző betegség nem pusztít járványszerűen. A városi kórházban ápolnak ugyan néhány ragályos beteget, ezek azonban a visszatelepítéskor Gyulafehérvárt kiszállított szegényebb sorsu székelyek gyermekei. Hatósági orvosok ezeket naponként többször is meglátogatják, a gyanusokat azonnal kórházba küldték és így elejét vették annak, hogy a menekültek vagy a városi lakosság közt elterjedjen a ragályos kór. Nem Isten csodája történt az egész világháború alatt, hogy hazánk a járványoktól meg lett kímélve, hanem orvosaink mindenütt e széles hazában vasmarokkal fogták meg a dolgot és erélyes, körültekintő higiénikus intézkedésekkel a betegségek terjedését megakadályozták. Tudjuk, hogy a múlt tavasszal a hólyagos himlő a trajánutczai cigánytelepen hirtelen és elég jelentékeny számban lépett fel. De a legrövidebb idő alatt oly intézkedéseket fogantatosított a helyi hatóság, melyekkel sikerült az eseteket lokalizálni s a rémes kór tovaterjedését megakadályozni. Az ősszel újból fellépett a hólyagos himlő három esetben. Erre felsőbb helyről elrendeltetett a város lakosságának kötelező oltása. *Dr. Hartenbaum* városi főorvos négy tervet dolgozott ki az újraoltások keresztülvitelére. Azonban, sajnos, a város közönsége nem mutatja azt, hogy ezen egészségügyi intézkedésnek nagy fontosságát kellően értékelni tudja. Az orvosok az oltások számbeli eredményével ninesenek megelégedve, holott az oltókerületek beosztása elég kényelmes és az idő is elég hosszú volt, mindenki megjelenhetett volna és ezen nagy horderejű kis műtétnek alávetethette volna magát. Pedig ha valamikor igaz azon mondás: „Segíts magadon s Isten is megsegít”, a járványok elleni küzdelemben kétszeresen igaz. E sorainkkal olvasóközönségünk figyelmét saját jól felfogott és egyuttal a köz érdekére akarjuk felhívni, mert óhajtjuk és joggal elvárjuk, hogy ki-kí széles körben propagandát fog csinálni az újraoltás mellett. Mert csak így lehet a himlő terjedésének útját vágni. Polgári és felebaráti köteleseget teljesítünk, ha az orvosok működését, szorgalmát méltányolva arra törekszünk, hogy Gyulafehérvár lakosságának teljes száma újra oltás-sék. Nem szabad elfelejteni, hogy a hatóságnak joga van a renitenseket kényszer útján beoltatni, és azonkívül elég magas büntetéseket kiróni és a hatóság értesülésünk szerint a legszigorubbant elni is fog e jogaival.

— **Néma a telefon.** Hetek, sőt hónapok óta némák a gyulafehérvári telefonelőfizetők telefonjai. Anélkül, hogy alapos okát lehetne adni, teljesen betiltották a telefonbeszélgetéseket. Nem tudjuk megérteni ezt a közönségünkre annyira kellemetlen, sőt hátrányos és ma már egészen fölöslegesnek látszó rendelkezést, mert úgy tudjuk, hogy Kolozsvárt, Marosvásárhelyt, Nagyenyeden a helyi és megyei kapcsolásoknak semmi akadálya. Érdeklődtünk *Szentpétery* Ferencz postafőnöknél a telefonmizéria közelebbi sorsa iránt, de az előzőeken s a közönség igényeit mindenkör szívesen respektáló főtitst semmi felvilágosítással se tudott szolgálni. Mindössze annyit sikerült megtudnunk, hogy

a telefonmizéria oka a hivatalos személyek előtt is ismeretlen, s hogy Szentpétery főnök már több ízben tett előterjesztést a telefonforgalomnak legalább a helyközi beszélgetésre való visszaállítása érdekében. A kolozsvári postaigazgatóság azonban, a katonaságra hivatkozva, mindenkor mellőzte a felterjesztést. A magunk részéről úgy találjuk, hogy a mai kor embereinek a telefon immáron természeti szükségletévé lett, melyről csak a legvégső szükségsszigorú parancsára mondhat le, még rendes viszonyok között is. Annál kevésbé nélkülözhető a telefon ma, mikor a távíróforgalom is hihetetlenül nehézkes, a közlekedés pedig egyenesen a lehetetlenséggel határos. Mi ezt a végső szükségletet ma, sőt már jó régen nem látjuk fennforgni s ezért azt kell hinnünk, hogy telefonforgalmunk további korlátozása egészen fölös óvatosság, melynek más eredménye nincs, mint a különben is agyongyötrődött publikum további vekzálása.

— **A koronázás ünnepségét** a magasztos közjogi aktusnak megfelelő módon ülte meg Gyulafehérvár közönsége. A koronázás napján reggel 1/28 órakor a majorbeli gör. kath. templomban volt ünnepi mise, melyet *Ruszan* Florián esperes, a Ferencz József-rend lovagja, tartott, s amelyen a város is képviseltette magát. 9 órakor a várbeli nagy templomban tartott *Dr. Balázs* Ferencz kanonok-plebános nagymisét, melyen a képviselőtestület, a hivatalok és egyesületek csaknem teljes számmal jelentek meg. Ugyancsak ezek jelenlétében tartatott meg a református és az ág. ev. luth. templomban is az ünnepélyes istentisztelet. Előbbi *Dr. Gönczy* Lajos, utóbbi *Weirauch* György tartotta; míg az izr. imaházban *Fischer* Sándor főrabbi 11 órakor tartotta a koronázási istentiszteletet, melyen *Dr. Roska* polgármester a tanács valamennyi tagjával jelent meg. Az istentiszteletek ideje alatt az összes harangok megszólaltak, a város pedig a koronázás napjára lobogódiszt öltött. A nagy nap öröme a város 100 szegénynek ebédet adott. — Itt említjük fel, hogy városunkat a koronázáson *Vinczi* János és *Hinger* József jónévű iparosok képviselték.

— **IV. Károly** czímmel vezetőcikket közölünk mai számunkban (2. old.) *Dr. Roska* Miklós polgármester tollából. A lendületes és hazafias lelkesültségtől áthatott cikkekre e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét. Itt említjük meg, hogy *Dr. Roska* is egyike azoknak, kik lapunk hasábjait gyakorta felkeresni ígérték.

— **Dr. Szász Pál arany-sarkantyus vitéz.** *Szász* József Alsófehérvármegye és Marostordavármegye népszerű főispánjának fiát: *Dr. Szász Pál* nagyenyedi ügyvédet, a magyarigeni kerület országgyűlési képviselőjét a koronázás alkalmával arany-sarkantyus vitézzé avatta a király, *Dr. Szász* a háború kitörésekor autójával önként jelentkezett szolgálatra és azóta állandóan a harcstéren van, ahol többrendbeli kitüntetésekkel szerezte meg azokat az érdemeket, melyeket uralkodónk most azzal jutalmazott, hogy Szent István kardjával érintette a hős főhadnagy vállát.

— **Egyházi kinevezések.** A kolozsvári Szt. József nevelőintézet igazgatója *Dr. Vezér* László szentszéki tanácsossá, *Magdó* Mihály marosujvári plebános pedig a torda-aranyosi esperesi kerület alesperesévé nevezte-tett ki.

— **Hazafias román lelkész.** Oancea Szilárd alsócsőrai lelkész a háború alatt már több ízben adta áldozatkészségének és így hazafiságának jelét. A háborús években fehérneművel és élelmiszerral hat ízben látta el a gyulafehérvári kórházak sebesültjeit s két ízben látta el élelmiszerral a gyulafehérvári várbeli kórházak összes sebesültjeit, személyesen osztotta ki az élelmiszert ágyról-ágyra járva; és 50 koronát adományozott a vak katonák javára. A követésre méltó példát a lelkészek figyelmébe ajánljuk.

— **„Közhirre tétetik!”** Karácsonyszent ünnepének előestéjén hangos dobpergés tette figyelmessé a város lakosságát. Az előjáróság tétette közhirre, hogy a koronázás napján az üzleteket zárva kell tartani. Nem hisszük, hogy annyira sürgős lett volna a különben egészen érthető intézkedés, hogy azt már dec. 24.-én este dobszóval kelljen publikáltatni, a késői délutáni órák és a vasárnap daczára, holott semmi előkészületet sem igényelt a rendelet csaknem egy teljes hét multán szükségessé váló betartása. Azt azonban tudjuk, hogy polgárságunkat mai állandóan izgatott kedélyállapota és többszörösen próbára tett idegrendszerével mellett egészen fölösleges volt a szokatlan időben lármázó dobszóval felriasztani. Nem is szólva arról, hogy a közhirretétel szóban levő módja felette falusias, melyből talán márcsak mégis kinőtt Gyulafehérvár szabad királyi város.

— **Izgatásért** a kolozsvári törvényszék gyorsított büntető eljárás szerint ítélező ötös tanácsa L. Sz. abrudbányai lakost, ki a magyarság ellen izgatott, egy évi börtönrre ítélte el.

— **A karácsony-ünnepi nagymisé**t karácsony első napján a várbeli székesegyházban gróf *Majláth* Gusztáv Károly erdélyi püspök tartotta. — A püspök a délutáni vonattal Budapestre utazott, hol részt vett a koronázáson.

— **Abrudbánya a koronázáson.** Abrudbánya várost a koronázáson *Dr. Pongrácz* Aladár és *Incze* Antal képviselték.

— **A vármegye állategészsége** az elmúlt hónapban nem mondható a legjobbnak. *Lépfene* Nagynyeden; *száj- és körömfájás* a balázsfalvi, kisenyedi és tövisi járásban; *sertésorbanéz* az alvinczi, *sertéspestis* a balázsfalvi, kisenyedi, marosujvári és tövisi járásokban fordult elő.

— **Sarlach-járvány Marosujvárott.** Marosujvárról írja tudósítónk, hogy a még mindig dühöngő sarlach-járvány miatt az ottani áll. el. iskolában beszüntették a tanítást. Ha a járvány elfojtása sikerül: a tanítást folyó hó 10.-én újból megkezdik.

— **Izgató lelkész.** B. S. alsópodsági bíró aratáskor épen parancsokat osztogatott a munkásoknak, mikor C. J. gör. kath. lelkész rákiáltott, hogy csufság amit az embereivel csinál. Később a kocsmában találkoztak. Itt azt mondta a lelkész: — Miféle bíró vagy te? Szégyen, hogy csak az oláhokat és cigányokat rendeled ki munkára, a magyarokat és zsidókat pedig megkíméled. — A tordai törvényszék két és felévi börtönrre ítélte a lelkészt. A kolozsvári ítélőtábla az ítéletet egy évi fogházra szállította le.

— **A megyei központi választmány** a vármegye székházában mult hó 29.-én ülést tartott. A tárgysorozaton az egész évi országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének megállapítása szerepelt.

— **Eljegyzés.** *Csuka* Katókat, *Csuka* Domokos, a magyarigeni járás közkezdveltségnek örvendő főszolgabírójának leányát eljegyezte *Dr. Bárkányi* Ödön törökkanizsai kir. járásbíró.

— **Anyakönyvi statisztika.** Városunkban 1916. év decz. hó folyamán elhalt 19, született 3 egyén. Házasságot kötött 4 pár.

— **Az Uránia műsora.** Az Uránia f. hó 1.-én mutatja be a *Szibéria* című nagyhatalású oroszdrámát. A drámában az orosz terror, önkényuralom páriái, a föld alatti katakombák, ahol lángban és vérben forr a jövő birodalma, a forradalmárok és nihilisták: kerülnek elénk és felénk kiáltják az abszolutizmus vérfagyasztó bűneit. És mindez egy olyan mese keretében, amely újszerűségével frappirozza a nézőket. Majd pedig a szibériai hőmezők hatalmas szépségei tárulnak elibénk a pillanatról-pillanatra változó képekben. Ezenkívül bemutatóra kerül még a kitűnő magyar vigjáték: *Jó éjt, Muki!* *Vendrei* Ferenczel a főszerepben. A Háborus Híradó ezuttal se fog elmaradni.

— **Vörösbetűs napok az Urániában.** Az Uránia mozgóképszínház karácsony első és másodnapján élvezetes műsorokkal igyekezett szórakozást nyújtani az ünnepek révén szabad időhöz jutott közönségnek. Az ünnepnap műsor legérdekesebben várt száma néhai királyunk I. Ferencz József temetése volt. A telt mozgóképszínház közönsége mély áhitattal s kegyeletesen csendben nézte végig a történelmi esemény színes jelenetét s lelkes tapsviharban s éljenzésben tört ki, valahányszor eléje került kis trónörökösünk bájos alakja.

— **Nemes példa.** A helybeli izr. elemi iskola tanulói a kibocsájtott V. hadikölcsönre 400 koronát jegyeztek. A jegyzett összegből az iskola alapot létesít, melynek mindenkor kamatait a magyar nyelvben legjobb előmenetelt tanúsított tanuló kapja.

— **Katonák karácsonya.** Szép ünnepség folyt le a szaporékaszárnnyában, hol *Dr. Roska* Miklósné, *Avéd* Jakóné, *Dr. Csabry* Bonifáczné, *Dr. Hartenbaum* Simonné és *Dr. Deutsch* Mórné úrnők buzgó és emberbaráti érzülettel vezérelt fáradozásából hatalmas karácsonyfát állítottak fel karácsony előestéjén a városunkban időző katonáinknak. Az ünnepség áhitatát emelte *Balázs* Ferencz kanonok és *Müller* tábori lelkész magasszárnyalású beszéde, melyet könyves szemmel hallgattak végig a családjuktól elszakított hadfiak, kik köszönettel adóztak a nemes szívű fáradozók hazafias áldozatkészségének. A városunkban állomásozó német katonák szép karácsonyfájáról és ajándékaról a Vörös-kereszt-Egylet támogatásával a szép sikerrel működő Szász Nőegylet gondoskodott.

— **A kormány megfellebbezett ró-lunk,** legalább ezt kell hinnünk, mert a város fogyasztására szükséges lisztmennyiséget sem november, sem december havára maig se utaltatta ki, amivel bizony sokban nehezítette *Dr. Kratochvil* Ferencz városi tanácsos munkáját, ki a különben kívánni valókat hátrahagyó élelmezési ügyek intézője s akinek egyedül köszönbetű, hogy nov. és decz. hónapokban teljesen liszt nélkül nem maradt közönségünk.

— **Jönnek a szegedi bakák.** Bár megbízható forrásból vettük az értesítést, mégis fentartással közöljük, hogy a híres szegedi bakák, az annyszor legfelsőbb elismerésben részesített cs. és kir. 46. gyalogezred tartalék-pótkerete városunkba érkezik. Szívünk egész melegevel üdvözljük a nagy magyar Alföld hős fiait városunk falai között!

— **Talpbőrhiány.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti az érdekelt kereskedő és iparosköröket, hogy a rendelkezésre álló talpbőr csak a legszükségesebben felel meg a rendes szükségletnek. Ajánlatos tehát,

hogy a lábbeli megrendeléseknél, javításoknál talppótló anyagokról, u. m. ragasztott talpak, műtalpak, fatalpak és ilyenekről gondoskodjanak.

— **Koronázási emlékjelvények.** A koronázás ünnepnapja alkalmából művészi kivitelű, finom porcellánzománczból készült koronázási jelvényt bocsátott ki a hadsegélyző hivatal a nagy nap emlékére és egyúttal az elesett hősök özvegyei és árvái alapjának javára. A jelvény Őfelsége monogrammjával a koronázás gondolatait szimbolizálja. Egy darab ára 1 korona. Kapható a Hadsegélyző Hivatalnál (Budapest, V. Akadémia-utca 17.) és nagyobb kereskedő cégeknek a vidéken is.

— **Karácsony a harctéren.** A harctéri katonák karácsonyi megajándékozására indult mozgalom, a Hadsegélyző Hivatal és a Vöröskereszt együttes akciója a legszebb eredményekkel járt. Pénzfizetéseink, vármegyei és községi hatóságunk, egyházaink, iskoláink, a Vörös kereszt fiókja és főleg közönségünk vetélkedéssel adták adományaikat.

— **A Hadsegélyző gyászjelvényei.** A magyarság mely gyászának legszebb és egyseges kifejezői a Hadsegélyző Hivatal gyászpajzsa (kartonpapírból tüvel 1 darab 20 fillér) és gyászérme (az elhunyt király képmásával, 1830—1816. felirattal, fekete alapon, feltűzhető, ára 1 korona) viselői egyúttal az elesett katonák özvegyei és árvái alapját is növelik. Kaphatók a Hadsegélyző Hivatalnál, Budapest, V. Akadémia-utca 17. sz. és nagyobb kereskedőknél.

— **Gyűjtők figyelmébe!** A Hadsegélyző Hivatal által kiadott nemzeti gyászpajzsok és gyászérme korlátolt számban még kaphatók a hivatalnál V. Akadémia-utca 17. A gyászpajzs kartonpapírból készült, egy darab ára 20 fillér. A gyászérme (I. Ferencz József arcmásával, 1830.—1916. felirással) fekete szalagon 1 kor. A kiadványok egész jövedelme az elesett katonák özvegyei és árvái alapjára.

— **Doberdó** címmel jelent meg december közepén Szabó István új háborús könyve, melynek művészi címlapján úgy piroslik ez a kénkőves szó, ahogy magyar anyák büszke gyászában él a görzi csaták poklának, a Monte San Michele sötét kavernáinak és a Valnévolgy nagy magyar temetőinek emléke. Szabó István, akinek tavalyi könyve, a *Kárpáti hó* most jelent meg harmadik kiadásban, újra a honvédekről ír, az élet és halál forgatagába került magyarokról olyan színekkel, olyan közérlel és az átélésnek akkora erejével, mint még kevesen. A *Doberdó*, melyet Benkő-Grill udvari könyvkereskedése ad ki, nemcsak tartalmában, de külső köntösében is művészi meglepetése a karácsonyi könyvpiacnak. Négy koronáért megrendelhető minden könyvkereskedésben.

— **József főherceg vezérezredes** régi arcvonaláról, Doberdó kénkőves pokláról, ahova tizenhat hónap óta annyi magyar sóhajtság száll, nem jelent meg még könyv, amelyet szerzője kizárólag az ott harcoló hősök és más magyar katonák emlékének szentelt. A karácsonyi könyvpiacra került „*Doberdó*” az első, amelyet

múltán nagy érdeklődéssel vártak katonák és hozzátartozói, tehát az egész ország mert szerzője nem haditudosító, hanem író és katona, Szabó István honvédhadnagy, aki cs. és kir. sajtószállás jóváhagyásával mint szemtanú írta meg az utolsó Isonzó csata legmeggrázóbb fejezeit. Könyve, mely a karácsonyi könyvpiac eseménye, megrendelhető minden könyvkereskedésben. Ára 4 korona.

Boldog újévet

kíván

Gollmann József és neje.

Jegyezzünk hadikölcsönt!

A hadikölcsönjegyzéseket 1916. évi január hó 8-áig meghosszabbították. Mindenki honpolgári kötelességét teljesíti, aki hadikölcsönt jegyez!

Diktálás után gépirni tudó kisasszonyt vagy írnot keresek. Némethen járatosak, gyorsírást tudók és ügyvédi irodában vagy bíróságnál már alkalmazásban voltak, előnyben részesülnek. Értekezhetni Dr. Mayer Ödön ügyvéd irodájában Vízszolyi Manó dr. irodavezetővel Gyfv.

Gottlieb Géza

gyergyószentmiklósi bőr- és cipőkereskedő

●● Gyulafehérvárt, főtér, Kelen-féle házban. ●●

Van szerencsém értesíteni a n. érd. helybeni és vidéki közönséget, hogy Gyulafehérvárt a Főtéren, a Kelen-féle házban a mai üzleti viszonyok szerint lehetséges berendezésű **bőr- és cipőkereskedést** nyitottam.

Nagy megnyugvásomra szolgálna, ha a menekülés következtében szívesen fogadott eme új otthonomban vállalatom is méltányoló pártfogást találna.

Gyári raktáramban kellő választékban tartok finom és jó minőségű **férfi, női és gyermekcipőket, bőröket, talpakat és cipőkellékeket**, mindezeket csaka leggondosabb kivitelben és a lehető legolcsóbb árakban.

A n. érd. közönség becses támogatását kérve, maradok kiváló tisztelettel:

Gottlieb Géza.

Foncière

Pesti Biztosító Intézet.

← Az intézet alapított 1864-ben. →

Készpénzben befizetett részvénytőke 4.000,000 korona.
Tartalékai és évi díjbevétele mintegy . . . 71.150,000 „
Az intézet összes btztosítéka tehát mintegy 75.150,000 korona.

A **Foncière** Pesti Biztosító Intézet **gyulafehérvári főügynöksége** elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett: élet-, járadék-, kiházási, katonái szolgálat esetére való biztosítást, tűz, villámcsapás és robbanás által okozott károk elleni biztosítást, betöréses lopás elleni biztosítást, a törvényes szavatosság következtében beálló kötelezettségek elleni biztosítást; tűkörüvegekben eshető töréskárok elleni biztosítást; az emberi testet érhető balesetek ellent biztosítást (utazási, élethossziglani, vasuti balesetbiztosítást; szállítmányozási (tengeri, szárazföldi és folyamszállítmányozási) károk elleni biztosítást; jégverés okozta károk elleni biztosítást.

Olcsó díjak! Tisztán magyar intézet! Előnyös feltételek!

Főügynök: **Jakács Vilmos**

A Hadi-Termény Részvénytársaság megbízottja.

EURÓPA SZÁLLODA

és kávéház Gyulafehérvárt.

Legismertebb és leglátogatottabb szálloda. Kávéházában egyaránt otthonosan érzi magát mindkét nemű polgárság, katonatiszti és az úri civilközönség. Előzékeny szolgálatkészség és mindenre kiterjedő figyelmesség jellemzik ezen szállodát. A vendégek kényelmére különös gondot fordít. Tisztán tartott barátságos vendégszobák, elismert jó konyha, kitűnő borok. — Gőzfűtés és kádfürdő.

WEINFELD MÓR, szállodás.

Nyomja és kiadja Papp György nyomdatulajdonos Gyulafehérvárt.